

BECOMING HUMAN

Títol original: *Chiet Chea Manusa* **Direcció i guió:** Polen Ly **País:** Cambodja **Durada:** 99 min
Any: 2025 **Gènere:** Drama **Interpretació:** Savorn Serak, Piseth Chhun, Sreybor Pin... **Música:**
Jean-Charles Bastion, Pierre Edouard Dumora **Fotografia:** Son Doan **Distribuïdora:** Lights On
Versió original en cambodjà, amb subtítols en català

SINOPSI

La Thida, l'esperit guardià d'un antic cinema que s'enfronta a la demolició, ha d'enfrontar-se a la seva existència com a fantasma i a l'elecció del renaixement. Quan coneix en Hai, un humà viu amb qui estableix un vincle profund, la seva connexió l'obliga a afrontar les realitats d'un país que experimenta profunds canvis socials. (mubi.com)

CRÍTICA

"Saber massa és en realitat una càrrega"

Les històries de fantasmes en una terra marcada per un trauma històric poques vegades tracten de simple por; parlen de memòria i persistència. El primer llargmetratge de Polen Ly, ***Becoming Human***, ho entén profundament i ens presenta no un espectre terrorífic sinó una custòdia silenciosa d'un passat que s'esvaeix, amb el fantasma central actua essencialment com un mitjà i no com una font.

L'esperit de la Thida ha estat la guardiana d'un cinema en decadència a Battambang durant dècades. La seva existència, suspesa entre mons, és menys una inquietud que un acte de preservació del que va ser. En aquest espai entra en Hai, una periodista que hi va anar de petit i que ara hi torna per capturar els últims moments del teatre abans de la demolició. La seva trobada esdevé un diàleg entre passat i present, entre la tradició i una societat en ràpida transformació. A mesura que el seu vincle es desenvolupa, la Thida ha d'afrontar la inevitabilitat del seu propi renaixement, mentre que en Hai s'enfronta a la pèrdua de la seva llar, una pagoda amenaçada pel desenvolupament.

El primer que es nota aquí és que ***Becoming Human*** està meticulosament elaborada, amb la cinematografia de **Son Doan** capturant la bellesa decadent del cinema a través de plans llargs i pacients, especialment fora del teatre, i plans mitjans acuradament emmarcats dins de l'edifici. L'espai en si es converteix en un personatge central, les parets escrostonades, el sostre trencat i les filtracions de pluja es representen amb tanta intimitat que el teatre sembla viu. Aquesta artificialitat està ben gestionada, mai distreu, sinó que realça la sensació de memòria que impregna cada racó.

Les dues històries estan ben entrelaçades, ja que la Thida carrega amb les cicatrius del període dels **Khmer Rojos** dels anys 70, mentre que en Hai, que viu als anys 2020, s'enfronta a la pèrdua de casa seva a causa del desenvolupament urbà indiscriminat. Essencialment, les dues experiències assenyalen alguns dels reptes més grans als quals s'enfronta Cambodja, amb el dolor del passat particular i l'angoixa per un futur que esborra parts preuades de la història (la referència a l'Edifici Blanc és evident aquí) creen una antítesi que forma la base de la narrativa.

Temàticament, Ly situa l'esperit no només com una entitat sobrenatural sinó com un recipient de memòria col·lectiva, un símbol de com el poble de Cambodja continua arrossegant les ferides de l'era dels Khmer Rojos mentre s'enfronta als reptes de la modernitat. Saber massa, com li passa a la Thida, esdevé alhora una càrrega i una responsabilitat. La seva resistència a renàixer ens parla de la dificultat de deixar anar, mentre que les seves converses amb en Hai reflecteixen un diàleg intergeneracional que ofereix l'esperança que la memòria pugui coexistir amb la renovació.

La narrativa es desenvolupa com una peça de combustió lenta, de cinema d'autor, que es basa més en la poètica visual que en la trama convencional, amb el muntatge de **Kavich Neang** com a vehicle clau d'aquest enfocament. El seu ritme meditatiu recorda les obres d'**Apichatpong Weerasethakul** o **Tsai Ming-Liang**, convidant el públic a un estat de contemplació. El disseny de so de **Vincent Villa** enriqueix encara més l'experiència, teixint els sons ambientals del trànsit, la goteig de la pluja i el silenci per crear un ambient sensorial que traspasa la pantalla. Alhora, però, hi ha un subtil matís de "estira-i-arronsa", que fonamenta la narrativa i la fa més accessible.

Tanmateix, l'obra no està exempta de defectes. Un cop la història es trasllada al camp, l'enfocament comença a divagar. La segona meitat una mica erràtica dilueix la tensió inicial, i els arcs dels personatges, especialment els d'en Hai, perden claredat. Els diàlegs de vegades resulten massa artificiosos, recordant a l'espectador la naturalesa del guió i restant-li immersió emocional. Tot i que la química entre els protagonistes aporta calidesa, la fragilitat del desenvolupament impedeix que la connexió sostingui tot el pes del film. Dit això, les interpretacions de **Savorn Serak** (Thida) i **Piseth Chhun** (Hai) estan en perfecta sintonia amb l'estètica general; la seva química com a dues persones sovint distants i desconnectades del món que les envolta funciona particularment bé.

Malgrat aquests detalls, i tot i que està clarament orientada al públic d'art i assaig, ***Becoming Human*** és visualment captivadora i rica en el seu comentari social, elevant-se així per sobre de moltes obres d'estil similar que solen aparèixer en festivals. Com a debut de Polen Ly, no només és ambiciós sinó també esperançador.